

עודי הזמרת י-ה

פרפראות וחידושים על פרשת השבוע
מפניני ר' עוזי צמח הי"ד

פרשת משפטים - תשפ"ד - גיליון 85

מדור הגימטריות

* כי יבער איש שדה או כרם ושלח את (בעירה)
בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו
ישלם: (כ"ב ד')

ומבאר התורה תמימה, ובער בשדה אחר - בשדה אחר
ולא ברשות הרבים, מכאן לשן ורגל שפטורים ברה"ר [שם
כ"ה ב'].

והנה המילים בפסוק: ושלח את בעירה ובער בשדה
אחר, עולה בגימטריא 1830.

וכן המילים: וזהו מכאן - דשן ורגל שפטורים המה
ברה"ר, עולה בגימטריא 1830.

* אם מאן ימאן אביה לתתה לו כסף ישקל כמהר
הבתולת: (כ"ב ט"ז)

וכתב התורה תמימה, כמהר הבתולות - מכאן סמכו חכמים
לכתובת אשה מן התורה, [כתובות י' א'].

והנה המילים בפסוק: כסף ישקל כמהר הבתולת, עולה
בגימטריא 1725, [כולל האותיות].

וכן המילים: כתובה של אשה מהתורה, עולה בגימטריא
1725.

* ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי' אלהיך לא
תבשל גדי בחלב אמו: (כ"ג י"ט)

והביא התורה תמימה, לא תבשל - תנא דבי ר' ישמעאל,
כתיב לא תבשל גדי בחלב אמו שלוש פעמים, אחד לאיסור
אכילה - ואחד לאיסור הנאה - ואחד לאיסור בישול, [חולין
קט"ו ב'].

והנה המילים בפסוק: לא תבשל גדי בחלב אמו, עולה
בגימטריא 869.

וכן המילים: מכאן - איסור אכילה - הנאה - ובישול,
עולה בגימטריא 869.

* והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת או אל
המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם:
(כ"א ו')

וכתב רבנו בחיי, "את אזנו". ולא אזנה שאין רציעה באשה.
ונראה לרמז כן במילה אדניו, זהו ראשי תיבות.

דאזנו ירצע - ואין אזנה ברצעת.

פרפראות וחידושים

* ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם: (כ"א א')

וביאר רבנו בחיי, לכך הוצרכו רז"ל לדרוש כן לפניהם ולא לפני כותים,
להורות שאסור ללכת ולדון בערכאות של כותים ואפילו היו דיניהם
כדיניהם.

ונראה לרמז כן במילים תשים לפניהם, זהו ראשי תיבות.

משפטיך יהיו נדונים לפני שופטים הגונים מאחריך ישראל - תשים
פניך.

* ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני
לא אצא חפשי: (כ"א ה')

וביאר הכלי יקר, דין הוא שירצע בדלת או על המזוזה שחוקק עליה
פרשת ואהבת את ה' אלהיך, והוא אומר אהבתי את אשתי ואת בני,
והרי הוא מחליף אהבת השם יתברך באהבת אשתו השפחה ע"כ
ירצה במזוזה.

ונראה לרמז כן במילים אהבתי את אדני, זהו ראשי תיבות.

תולה העבד נפשו באהבת אשתו - דאריך יחליף אהבתו תחת
אדונו יתברך?.

* ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני
לא אצא חפשי: (כ"א ה')

וביאר התורה תמימה, יאמר העבד - אמה העברית אינה נרצעת,
דכתיב ואם אמר יאמר העבד - העבד ולא האמה, [קידושין ט"ו א'].

ונראה לרמז כן במילים יאמר העבד, זהו ראשי תיבות.

מכאן ראייה - דאין אמה עבריה יוצאת היא ברציעה.

* את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות כאשר
צויתך למועד חדש האביב כי בו יצאת ממצרים ולא יראו פני
ריקם: (כ"ג ט"ו)

וכתב הספורנו, את חג המצות תשמור. כענין שמור את חדש האביב,
ועשית פסח כמו שאמר בזה למועד חדש האביב, שמור שיהיה בחדש
האביב, על ידי עבורי השנים והחדשים, כמו שבא בקבלה.

ונראה לרמז כן במילים למועד חדש האביב, זהו ראשי תיבות.

דמכאן מעברין שנים וחדשים - עת יגיע הפסח בט"ו בניסן - דהוא
למועד חודש אביב.

סיפור שבועי

רבינו אברהם אבן עזרא

מסופר שפעם אחת הפליג רבינו אברהם האבן עזרא בספינה בים, ואיתו חמישה עשר מתלמידיו וחמישה עשר נוסעים גויים נוספים, והנה רוח סערה נשבה בים, והספינה חשבה להשבר, אמר רב החובל אם ישליכו בים מחצית מן האנשים ייקל המשא ולא תטבע הספינה.

אמר האבן עזרא טוב שנמות חצינו משנמות כולנו, הבה ונפילה גורלות, יעמדו כל השלושים איש בשורה אחת ונספור מן הראשון ועד התשיעי, התשיעי יושלך לים, וכן נחזור חלילה עד שכל מי שילכד במספר התשיעי יושלך לים וייטב הדבר בעיני כולם, בחכמתו הגדולה סידר אותם האבן עזרא באופן שכל מספר תשיעי נלכד אחד מהגויים, ותמו כל הגויים מן הספינה ותלמידיו ניצלו.

זה הסדר שהעמידם ארבעה תלמידים וחמשה גויים, שני תלמידים וגוי אחד, שלושה תלמידים וגוי אחד, תלמיד אחד ושני גויים, שני תלמידים ושלושה גויים, תלמיד אחד ושני גויים, שני תלמידים וגוי אחד.

מסופר על האבן עזרא שכל חייו היה עני מרוד ונדד ממקום למקום, באחת מתקופות נדודיו הוא הגיע לפני שבת לעיר אחת, באותו מקום היה נהוג שבעלי הבתים של העיר מקבלים אורחים לפי סדר מסויים קבוע שאין לשנותו, בשבת זו מקבלים אורחים תושבי העיר שהגיע תורם, ובשבת הבאה מארחים את האורחים הבאים אחריהם בתור.

איתרע מזלו של האבן עזרא שהיה צריך להתארך אצל אדם שהיה ידוע בקמצנותו הגדולה, אותו אדם במטרה לחסוך מהוצאות השבת, היה נוהג לרוץ לשוק מאוחר מאד סמוך לשבת ולקנות את שיירי המאכלים שנותרו ביד המוכרים, שיריים אלו נמכרו באותה שעה בזול, לאחר מכן הוא מיהר לביתו וביקש מאשתו שתכין אותם מהר כדי שתספיק לבשלם לפני שבת, באותו יום ששי שבו הגיע האבן עזרא לעיר, עבר בעל הבית בשוק בשעה מוקדמת שלא כדרכו, וראה שם דג יפה וטוב וחמד אותו בלב, הוא התמקח שעה ארוכה עם המוכר עד שהצליח להוריד את מחירו ולקנותו.

והנה לפני כניסת השבת נודע לו מהממונה על האורחים שהגיע תורו לקבל אורח לאותה שבת, פניו של אותו אדם הפו, צר היה לו מאד לתת לאורח מנה יפה מאותו דג, קמצנותו היתה כה גדולה עד שלבו לא איפשר לו לתת משלו לזולתו, בלית ברירה הוא רץ שוב לשוק וקנה שלושה דגים קטנים ישנים ומעופשים עבור האורח.

בבואו הביתה הוא ביקש מאשתו שבלייל שבת תגיש לאורח את הדגים הזולים והישנים, והוא עצמו ימצא כבר דרך שלא לאכול אותם בתאנה כל שהיא, לאחר מכן כאשר האורח יהיה שבע מהמאכל הרע, יאכל הוא את הדג היפה.

בלייל שבת כאשר התקרבו בעל הבית ואורחו האבן עזרא לבית, הריח האבן עזרא את ריח הדגים המעופשים, והבין מיד מיהו מארחו ומהי מגמתו, אך לא אמר מאומה.

והנה לאחר הקידוש ונטילת ידים כאשר הגישה בעלת הבית את הדגים המעופשים לאורח, גחן האבן עזרא אל אחד הדגים והחל ללחוש לו מלים שונות, לאחר מכן הוא עזבו ופנה לדג השני וכן לשלישי, בעל הבית תמה מאד על מעשיו של אורחו, ושאל אותו לפרש מעשהו והאם ח"ו אין הוא עושה כישוף בלחשיו עם הדגים?

ענה לו האבן עזרא שהוא כותב פירושים על התורה, ותמיד הוא רצה לברר כיצד התרחשה קריעת ים סוף, והנה עתה בראותו דגים ישנים מאד, הוא סבר שהם מאותה תקופה ויהיה באפשרותם לספר לו על קריעת ים סוף.

אולם הדג הראשון לא זכר וכן השני ואילו הדג השלישי אמר שיתכן שאחיו הגדול הנמצא במטבח זוכר זאת.

בעל הבית הבין את הרמז והתבייש על כך שנהג במידת הקמצנות כלפי אורחו הדברים חדרו ללבו עד ששינה את דרכו. רבי אברהם אבן עזרא בן רבי מאיר זצ"ל נלב"ע א' אדר א' ד' תתקכ"ד, חיבר את הפיוט כי אשמרה שבת ת.נ.צ.ב.ה. [דברי חיים]

פינת ההלכה

אמירה לנכרי [ט"ו]

אמירה לנכרי לעשות מלאכה, בדבר שנחלקו בו הפוסקים לגבי ישראל עצמו או מותר לישראל או אסור, האם מותר לומר לנכרי לעשות כן לצורך הישראל, בפעם הקודמת הבאנו את דברי השו"ע וכן את פוסקי זמננו בדיון זה.

אולם בעצם דברי הרמ"א צ"ב דמצינו סתירה בדבריו, דבסי' ש"י"ד ס"ז לגבי שבירת פותחות של תבות הרמ"א לא השיג ע"ד השו"ע כלל, ומשמע שמסכים להתיר אמירה לנכרי במקום שנחלקו בו הפוסקים, ואילו בסי' רנ"ג ס"ה פסק הרמ"א לאסור לומר לאינו יהודי להחם הקדירה אם נצטנן, אע"פ שיש בזה מחלוקת הפוסקים.

ונראה לבאר דברי הרמ"א דס"ל דאה"נ מותר לומר לנכרי במקום שנחלקו בו הפוסקים, וע"כ לגבי בניה וסתירה בכלים שנחלקו הפוסקים לא פליג הרמ"א ע"ד השו"ע ופוסק להתיר, אולם כ"ז דוקא לגבי בנין וסתירה בכלים, שבכל אופן של בניה וסתירה בכלים, יש בזה מחלוקת הפוסקים ואין אפשרות לחשש של תקלה, לכן בזה התיר הרמ"א, אבל לגבי מה שאסר הרמ"א בסי' רנ"ג זהו לגבי להחם דבר שנצטנן, שהוא נידון של בישול, וכלפי איסור בישול שייך אופן של בישול גמור [כגון דבר שלא נתבשל כל צורכו] שהוא אסור לכו"ע, ולכן כלפי חימום של תבשיל לח אע"פ שיש בזה מחלוקת הפוסקים ויש להקל בכה"ג, מ"מ ס"ל לרמ"א דבזה אם נתיר יבואו אנשים גם להתיר לנכרי לעשות בישול גמור, דאנשים לא רואים חילוק בין חימום של דבר לח לגבי בישול גמור, [שהרי מעיקר הדין לישראל המנהג הוא לאסור ואם נתיר חימום יבואו להתיר גם בישול], ולכן כיון ששייך חשש תקלה בעצם הבישול שיעשה דבר שהוא אסור, בזה החמיר הרמ"א. [מאי שבת]

העלון מוקדש

לעילוי נשמת
**נורית בת
מרים ע"ה**

* יוסף מאיר בן גאולה ויקי	* לברכה והצלחה:	* יוסף בן חנה
* יוסף חיים בן דבורה	* נורית בת רומיה	* שרה בת אילה
* שלמה בן נורית	* אילה בת שרה	* יהודית בת שרה
* אביאל אברהם בן מזל	* פינחס אליהו בן דינה	
	* דזיווג הגון:	* רפאל בן שרה
		* נתנאל בן מרים